

Dealing with Loosened Tzitzit Knots

I have a new *tallit katan* (tzitzit), and the knots keep loosening up. Does this make them temporarily *pasul*? If I discover on Shabbat that this has happened, what should I do?

1. דברים פרק כב פסוק יא-יב

לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו: גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כמותך אשר תכסה בה:

2. משנה ברורה סי' יא ס"ק סו

רק שיהיו וכו' – ומה דאיתא בסע' יג שאם כרך אפילו חוליא אחד, אבאר את שורש הדבר: כי קבלו חז"ל דבעינן בציצית גדיל, והיינו שיהיה מוכרך כמו שכתוב "גדלים תעשה לך" וגם יהיה בו חומין נפרדים, כדכתיב "ציצית" כמו "בציצית ראשי". אך מן התורה אין שיעור לאורך הגדיל אלא אפילו אם לא כרך רק שלוש כריכות ועשה על גבם קשר למעלה, דגם זה הוא הלכה למשה מסיני, מתקיים בזה שם גדיל וכוה כבר נגמר המצוה מדאורייתא. וזהו טעם דברי השולחן ערוך שם. ועל זה יש לסמוך בערב שבת עם השיכה כשאין לו פנאי לעשות כתיקונו, ומותר לצאת בו בשבת ולברך (ויותר טוב שיעשה אז גם הקשר הראשון שקודם החוליא כמו שאנו נוהגין כדי לצאת גם דעת מקצת הפוסקים שסוברים דעל זה הקשר כיוונו חז"ל דהוא דאורייתא). וכל זה מדאורייתא, אבל מדרבנן צריך לעשות שליש גדיל ושני שלישים פתיל. וכיון שאורך החומין הוא שנים עשר גודלין, כנזכר לעיל בסעיף ד', יעשה ארבעה גודלין גדיל, שהם הכריכות וישאיר שמונה גודלין חומין נפרדים, שכך הוא נוי הציצית. ועל כן אם עשה חוליא אחת בערב שבת עם השיכה צריך להשלים תיכף אחר השבת, דאי לאו הכי, הוא עובר על דברי חכמים. ויש שנכשלין בזה

3. גמרא, מנחות דף לט ע"א

ואמר רבה, שמע מינה: קשר עליון דאורייתא, דאי סלקא דעתך דרבנן, מאי איצטריך למישרי סדין בציצית? פשיטא, התוכף תכיפה אחת אינו חיבור! אלא שמע מינה: דאורייתא.

4. שולחן ערוך אורח חיים סי' יא סע' יד

יקח ארבעה חומים מצד זה וארבעה מצד זה, ויקשור שני פעמים זה על גב זה, ואחר כך יכרוך חוט הארוך סביב השבעה קצת כריכות, וקושר שני פעמים זה על גב זה, וחוזר וכוך; וכן יעשה עד שישלים לחמש קשרים כפולים וארבעה אוירים ביניהם מלאים כריכות. אין שיעור לכריכות, רק שיהיו כל הכרוך והקשרים רוחב ארבעה גודלים, והענף שמונה גודלים. הגה: ואם האריך הציצית, יראה ששלישיתו יהיה גדיל ושני חלקים ענף (רמב"ם פ"א). ונוהגים לכרוך באויר ראשון שבע כריכות, ובשני תשע, ובשלישי אחת עשרה, ובכריעי שלוש עשרה, שעולים כולם ארבעים כמנין ה' אחד, שעולים שלשים ותשע ועם השם הם ארבעים.

5. משנה ברורה שם ס"ק סח

לכריכות – רוצה לומר למנין הכריכות. וגם מנין החוליות והקשרים אין מעכב מדינא, רק הוא למצוה מן המובחר כי החמשה קשרים רמזו שעל ידי זה יזכור החמשה חומשי תורה וכפילת הקשרים החמשה שעולה עשרה רמז לעשרה ספירותיו של הקדוש ברוך הוא

6. קצות השולחן, בדי השולחן סי' ככג ס"ק ד

ולפי דברינו דמעשה אומן הוי כשהוא מהודק, צריך ליותר מאד בציצית שמצוי לפעמים שהקשר העליון מתרופף קצת, ואם מושכו ומהדקו יש בזה חשש חיוב חטאת להרמב"ם, דבהידוק נעשה מעשה אומן, וקודם לכן היה קשר מעשה הדיוט, דלא הוי קשר מן התורה, ואם היה רפוי מאד שהיה הקשר השני רחוק קצת מהקשר שתחתיו, יש לומר דגם להרא"ש אסור להדקו, דאף על פי דלהרא"ש גם קשר בלתי מהודק הוי קשר מן התורה, אפשר דהיינו ברפוי קצת שיכול להתירו באחת מידיו אבל כשהיה ריוח גדול בין קשר התחתון לקשר שעל גבו, גם להרא"ש לא הוי קשר ואסור להדקו אפילו מעט.